

ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟ
ΔΥΤΙΚΗΣ ΜΑΚΕΔΟΝΙΑΣ

Κριτήρια επιλογής καλών ανοικτών μαθημάτων ή μαθημάτων σε μορφή ΜΟΟC.

ανοικτά μαθήματα
open courses

Ανοικτά Ψηφιακά Μαθήματα στο Πανεπιστήμιο Δυτικής Μακεδονίας
Κοζάνη, Σεπτέμβριος 2015

Ευρωπαϊκή Ένωση
Ευρωπαϊκό Κοινωνικό Ταμείο

ΕΠΙΧΕΙΡΗΣΙΑΚΟ ΠΡΟΓΡΑΜΜΑ
ΕΚΠΑΙΔΕΥΣΗ ΚΑΙ ΔΙΑ ΒΙΟΥ ΜΑΘΗΣΗ
επένδυση στην κοινωνία της γνώσης

ΥΠΟΥΡΓΕΙΟ ΠΑΙΔΕΙΑΣ ΚΑΙ ΘΡΗΣΚΕΥΜΑΤΩΝ
ΕΙΔΙΚΗ ΥΠΗΡΕΣΙΑ ΔΙΑΧΕΙΡΙΣΗΣ

Με τη συγχρηματοδότηση της Ελλάδας και της Ευρωπαϊκής Ένωσης

ΕΣΠΑ
2007-2013
πρόγραμμα για την ανάπτυξη
ΕΥΡΩΠΑΪΚΟ ΚΟΙΝΩΝΙΚΟ ΤΑΜΕΙΟ

Με δεδομένο ότι ολοένα και περισσότερα καινούρια ανοικτά μαθήματα ή μαθήματα σε μορφή ΜΟΟC δημιουργούνται, ανακύπτει η ανάγκη να συγκριθούν με βάση κάποια κριτήρια. Για το λόγο αυτό, διάφοροι οργανισμοί προτείνουν κριτήρια είτε για διαμορφωτική αξιολόγηση των προτάσεων που γίνονται για νέα μαθήματα είτε για να δοθεί μία ανατροφοδότηση για το σχεδιασμό τους.

Τα βασικά κριτήρια που απαιτούνται για ένα ανοικτό μάθημα ή μαθήματα σε μορφή ΜΟΟC είναι τα ακόλουθα:

- 1. Αξιοπιστία:** Το περιεχόμενο του μαθήματος θα πρέπει να είναι ακαδημαϊκά έγκυρο και αξιόπιστο. Το μαθησιακό υλικό θα πρέπει να είναι προσαρμοσμένο σε ακαδημαϊκά πρότυπα και σε συνάφεια με τους μαθησιακούς στόχους των μαθημάτων σε ΑΕΙ/ΤΕΙ ή/και με κάποια πρότυπα και προδιαγραφές (π.χ. το IEEE/ACM curriculum για σπουδές στην πληροφορική). Επιπλέον είναι σημαντικό ο υπεύθυνος εκπαιδευτής, να είναι εξειδικευμένος στο αντικείμενο του μαθήματος ώστε να μπορεί να σχεδιάσει το μάθημα με τέτοιο τρόπο ώστε να βοηθά τους εκπαιδευόμενους να κατανοήσουν δύσκολες έννοιες και να ξεπερνούν γνωστά μαθησιακά προβλήματα.
- 2. Κατανοητό περιεχόμενο:** Το περιεχόμενο του μαθήματος παρουσιάζεται με ξεκάθαρο, αποτελεσματικό και κατανοητό τρόπο. Όσο υψηλού επιπέδου και να είναι το περιεχόμενο, αν δεν παρουσιάζεται με την κατάλληλη μεθοδολογία, δεν θα είναι απόλυτα αποτελεσματικό. Ένα μονοπάτι σχεδίασης στο οποίο θα πρέπει να κινούνται οι δημιουργοί των μαθημάτων είναι συνήθως, τα μαθησιακά αποτελέσματα, οι μαθησιακές δραστηριότητες και οι προτεινόμενοι τρόποι αξιολόγησης. Επομένως θα πρέπει να επιλέγονται μεθοδολογίες που να κάνουν το μάθημα ελκυστικό και να προάγουν τη διερευνητική μάθηση, όπως βίντεο, διαδραστικές δοκιμασίες, προσομοιώσεις, ομαδικές δραστηριότητες, θέματα ομαδικών συζητήσεων, κ.λπ. που να αρμόζουν κατάλληλα στο σκοπό του μαθήματος.
- 3. Έμπνευση – Πρόκληση:** Οι εκπαιδευόμενοι θα πρέπει να βιώνουν το μάθημα ως πηγή έμπνευσης και πρόκλησης για ανάπτυξη συγκεκριμένων επαγγελματικών δεξιοτήτων και μάλιστα ένας συνήθης λόγος που αποφασίζουν να παρακολουθήσουν ένα μάθημα αποτελεί η απόκτηση γνώσεων που μπορούν να οδηγήσουν σε πιστοποίηση ή σε συνέχεια της μαθησιακής τους πορείας σε μεγαλύτερη εξειδίκευση. Επομένως, ο εκπαιδευτής οφείλει, όταν σχεδιάζει το μάθημα και το μαθησιακό υλικό, να έχει στο μυαλό του αυτό και να σχεδιάζει το μάθημα με γνώμονα να βοηθήσει στην απόκτηση γνώσεων και δεξιοτήτων στο αντικείμενο. Παράλληλα το μαθησιακό υλικό είναι σημαντικό να είναι απαιτητικό και να παρουσιάζεται με εμπνευσμένο τρόπο ώστε να καλλιεργεί την αλληλεπίδραση και να ενεργοποιεί τη μάθηση.
- 4. Καινοτομία:** Υπάρχει όταν το προσφερόμενο μάθημα είναι καινοτομικό είτε στη θεματολογία στο αντικείμενο είτε στον τρόπο παρουσίασης του περιεχομένου. Συνήθως ένα τέτοιο μάθημα είναι ευκαιρία για να αξιοποιηθούν τόσο προηγμένες διδακτικές τεχνικές όσο και να γίνουν αναφορές σε θέματα του γνωστικού αντικειμένου που βασίζονται σε καλές πρακτικές και έρευνες. Αυτό σημαίνει ότι η διδακτική προσέγγιση και το υλικό θα θεωρούνται state-of-the-art.

Προσβασιμότητα: Ένα από τα οφέλη τέτοιων μαθημάτων είναι ότι είναι διαθέσιμα στο διαδίκτυο για όλους. Ωστόσο, αυτό φέρνει στην επιφάνεια το θέμα της προσβασιμότητας. Καθώς ορισμένα μαθήματα στηρίζονται σε μεγάλο βαθμό στη χρήση πολυμέσων, η προσβασιμότητα του περιεχομένου πρέπει να ληφθεί υπόψη. Βίντεο, παρουσιάσεις, διαλέξεις ήχου, οι συζητήσεις των κοινωνικών μέσων μαζικής ενημέρωσης, κλπ πρέπει να είναι προσιτά σε όλους. Τα βίντεο, για παράδειγμα, θα πρέπει να περιλαμβάνουν λεζάντες για να εξασφαλιστεί ότι όλοι οι μαθητές μπορούν να εμπλακούν με το περιεχόμενο.¹

Πιστοποίηση: η παροχή πιστοποίησης είναι ένα σημαντικό κριτήριο για την παρακολούθησή του ή όχι. Κάποια μαθήματα, ειδικά στη μορφή MOOCs με την ολοκληρωμένη παρακολούθηση και επιτυχή αξιολόγηση παρέχουν πιστοποιητικό και διδακτικές μονάδες, ενώ κάποια άλλα δεν έχουν καθόλου πιστοποιητικό.

Συνεργατικότητα: ένα καλό μάθημα θα πρέπει να καλλιεργεί με διάφορους τρόπους την κριτική σκέψη, διερεύνηση, και τη συνεργατικότητα και την αλληλεπίδραση των εκπαιδευόμενων. Αυτό μπορεί να γίνει μέσα από ομάδες συζητήσεων, εμπλοκή σε κοινωνικά δίκτυα και blogs και ομαδικές εργασίες, στοιχεία που αποδεδειγμένα ενεργοποιούν τη μάθηση.

¹ Πηγή: <http://elearning.typepad.com/thelearnedman/ID/evaluatingcourses.pdf>

Πίνακας Κριτηρίων

Κριτήρια	Εξαιρετική επίδοση Βαθμός 3	Καλή επίδοση Βαθμός 2	Φτωχή επίδοση Βαθμός 1	Βαθμός
Αξιολογιστία	Το περιεχόμενο είναι απόλυτα σωστό και αξιόπιστο, προσαρμοσμένο σε ακαδημαϊκά πρότυπα.	Το περιεχόμενο είναι σωστό και αξιόπιστο, προσαρμοσμένο σε μεγάλο βαθμό σε ακαδημαϊκά πρότυπα.	Το περιεχόμενο έχει λάθη και δεν είναι αξιόπιστο και προσαρμοσμένο σε ακαδημαϊκά πρότυπα.	
Περιεχόμενο / υλικό	Το περιεχόμενο παρουσιάζεται με ξεκάθαρο, αποτελεσματικό και απόλυτα κατανοητό τρόπο σε συνάφεια με τους στόχους.	Το περιεχόμενο παρουσιάζεται σε μεγάλο βαθμό με ξεκάθαρο, αποτελεσματικό και κατανοητό τρόπο χωρίς να καλύπτονται επαρκώς όλοι οι στόχοι.	Το περιεχόμενο δεν είναι ξεκάθαρο, και δεν παρουσιάζεται με κατανοητό τρόπο. Οι στόχοι είναι γενικοί και δεν υπάρχει συσχέτιση με τη δόμηση του μαθήματος	
Έμπνευση – Πρόκληση	Το μάθημα έχει πλούσιο περιεχόμενο και ελκυστικό τρόπο παρουσίασης. Μπορεί να οδηγήσει σε πιστοποίηση γνώσεων ή σε συνέχεια μελέτης σε πιο εξειδικευμένα θέματα	Το μάθημα έχει καλά δομημένο περιεχόμενο και καλό τρόπο παρουσίασης που τραβά το ενδιαφέρον. Δεν οδηγεί σε πιστοποίηση γνώσεων ή σε συνέχεια μελέτης σε πιο εξειδικευμένα θέματα	Ο τρόπος δόμησης και παρουσίασης του περιεχομένου είναι τυποποιημένος και δεν τραβά ιδιαίτερα το ενδιαφέρον του εκπαιδευόμενου.	
Καινοτομία	Το υλικό και η διδακτική μεθοδολογία βασίζονται σε καλές πρακτικές και έρευνες.	Το υλικό και η διδακτική μεθοδολογία κάνουν μερικές αναφορές σε πρόσφατες εξελίξεις και έρευνες.	Το υλικό και η διδακτική μεθοδολογία δεν έχουν εμπλουτιστεί με στοιχεία από καλές πρακτικές και έρευνες.	
Προσβασιμότητα	Η πρόσβαση στο πολυμεσικό περιεχόμενο γίνεται εύκολα και χωρίς προβλήματα.	Η πρόσβαση στο πολυμεσικό περιεχόμενο είναι σχετικά εύκολη και με ελάχιστα προβλήματα.	Η πρόσβαση στο πολυμεσικό περιεχόμενο είναι δύσκολη και με πολλά προβλήματα.	
Προαγωγή ανώτερων νοητικών δεξιοτήτων	Ο τρόπος διεξαγωγής του μαθήματος προωθεί την κριτικής σκέψη, τη διερεύνηση, τη συνεργατικότητα και αλληλεπίδραση των εκπαιδευόμενων.	Ο τρόπος διεξαγωγής του μαθήματος εμπειρεύει μερικές δραστηριότητες που βοηθούν τη διερεύνηση, την αλληλεπίδραση μεταξύ εκπαιδευόμενων και υλικού και μεταξύ εκπαιδευόμενων	Βασίζεται κυρίως στο μοντέλο αλληλεπίδρασης μεταξύ εκπαιδευόμενων και υλικού. Δεν δίνονται ευκαιρία για συνεργατικότητα και αλληλεπίδραση των εκπαιδευόμενων ούτε διερεύνησης.	